

05 jun 2023 -13:04

Federaal rapport over de impact van de klimaattransitie op de arbeidsmarkt

De Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu heeft zopas het rapport *"Implications of the Climate Transition on Employment, Skills and Training in Belgium"* gepubliceerd over de impact van de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 op de Belgische arbeidsmarkt.

Onder invloed van de transitie zullen er in bepaalde sectoren banen verdwijnen, bestaande banen zullen transformeren en nieuwe banen zullen gecreëerd worden om aan de behoeften van de transitie te voldoen. Het rapport wil mechanismen in kaart brengen om ervoor te zorgen dat de arbeidsmarkt de klimaattransitie ondersteunt en dat de vaardigheden beschikbaar zijn om die transitie tot een succes te maken. Het beoogt ook de meest kwetsbare personen te beschermen door hun toegang tot kwaliteitsbanen te garanderen via opleiding en omscholing.

In het rapport, dat werd gepresenteerd in het kader van de conferentie over een rechtvaardige transitie in België, worden meer dan twintig verschillende actielijnen voorgesteld om de actoren en de politieke besluitvormers bij de transitie te ondersteunen. Het werd opgesteld door een consortium van deskundigen van CLIMACT, HIVA - KULeuven en LENTIC - ULiège op basis van een uitgebreide literatuurstudie en drie casestudies over de circulaire economie in Vlaanderen, de digitalisering in Wallonië en de renovatie van gebouwen in Brussel.

Impact van de klimaattransitie op de werkgelegenheid in België: uitdagingen en kansen

Een reeks megatrends, zoals digitalisering en demografische veranderingen, spelen een rol op de arbeidsmarkt. Ze interageren met de klimaattransitie en bieden kansen om in te spelen op de behoeften van de transitie, maar houden ook risico's in voor de realisatie ervan, die opgevolgd en beperkt moeten worden.

Met het juiste steunkader kan de klimaattransitie een netto positief effect hebben op de werkgelegenheid in België.

De sectoren die door de klimaattransitie worden getroffen, kunnen ongeveer de helft van alle banen in België vertegenwoordigen (de rechtstreeks getroffen sectoren zijn goed voor 25% van de banen, de indirect getroffen sectoren voor 20%).

"Om een rechtvaardige overgang in België te garanderen, is het essentieel om de meest kwetsbare sectoren, bedrijven en werknemers de nodige bescherming te bieden, de omschakeling naar duurzame productiemethoden te stimuleren en iedereen toegang tot waardige arbeidsomstandigheden en kwaliteitsbanen te garanderen." - Zakia Khattabi, minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en de Green Deal.

De impact van de klimaattransitie op de werkgelegenheid verschilt per sector in België. De dienstensector en de bouwsector zullen tussen nu en 2030 naar verwachting de grootste toename van de werkgelegenheid kennen, gevolgd door de be- en verwerkende industrie, het vervoer, de communicatie en de landbouw. In de energiesector zou een licht nettoverlies aan banen kunnen optreden. Niettemin maskeert dit de groei van banen in de hernieuwbare energiesector.

De transformatie van de Belgische economie zal nieuwe vaardigheden vereisen, zowel voor bestaande beroepen als voor opkomende beroepen die verband houden met het leefmilieu.

De vaardigheden kunnen verschuiven van koolstofintensieve naar koolstofarme activiteiten, mits passende steun, waardoor een omscholing wordt vergemakkelijkt en de werkloosheid wordt teruggedrongen terwijl wordt voldaan aan de behoeften van groene activiteiten. Voor de overheid is in dit proces een sleutelrol weggelegd.

De klimaattransitie moet alle vaardigheidsniveaus ten goede komen: op korte termijn zal zij meer hooggeschoolde werknemers bevoordelen, terwijl zij op middellange en lange termijn banen zal scheppen voor laag- en middengeschoolde werknemers.

De casestudies wijzen op de noodzaak om (1) de vaardigheden van bestaande werknemers te ontwikkelen en te verbeteren door middel van programma's voor levenslang leren en (2) opleidings- en onderwijsprogramma's aan te passen om passende vaardigheden aan te leren. De energierenovatie van gebouwen en de overgang naar een circulaire economie zouden in België een groot aantal banen moeten opleveren. De digitalisering daarentegen zal tot meer jobtransformaties leiden dan tot netto banenwinsten of -verliezen.

Aanpassing van het onderwijs, de vaardigheden en de arbeidsmarkt in België

Er zijn ingrijpende beleidswijzigingen nodig om de transformatie van de arbeidsmarkt te begeleiden en een eerlijke verdeling van de impact van de klimaattransitie te verzekeren. Om dit te bereiken is het belangrijk om lerenden en opleiders de nodige vaardigheden bij te brengen, de herscholing en bijscholing van werknemers te ondersteunen, werknemers aan te trekken voor banen die verband houden met de klimaattransitie, fatsoenlijke arbeidsomstandigheden te garanderen en de samenwerking tussen belanghebbenden te versterken.

De voorstellen in het rapport omvatten het toevoegen van klimaat- en duurzaamheidsmodules aan onderwijscurricula, het verbeteren van de toegang tot opleiding, het centraliseren van informatie over werk- en opleidingsmogelijkheden, het bevorderen van de werkgelegenheid voor vrouwen en buitenlandse werknemers in de transitie sectoren en het verbeteren van de samenwerking tussen overheidsniveaus en de private en publieke sector.

"Samenwerking tussen de overheden, sociale partners, diensten voor arbeidsvoorziening en aanbieders van onderwijs en opleiding is essentieel om aan de behoeften op het vlak van werkgelegenheid en vaardigheden te voldoen. De ecologische transitie biedt nieuwe kansen voor werknemers en voor de Europese economie." - Zakia Khattabi, minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en de Green Deal

Meer informatie:

- Het rapport "Implications of the Climate Transition on Employment, Skills and Training in Belgium" is beschikbaar op de website klimaat.be.
- Contact: Luc Dries - 0473 338 340 - luc.dries@health.fgov.be

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en
Leefmilieu

Galileelaan 5 bus 2

1210 Brussel

België

+32 2 524 97 97

<http://www.health.belgium.be>

Wendy Lee

Woordvoester (NL)

+32 2 524 91 69

+32 477 98 01 02

wendy.lee@health.fgov.be

Vinciane Charlier

Woordvoester (FR)

+32 475 93 92 71

+32 2 524 99 21

vinciane.charlier@health.fgov.be